

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

12 vtrum prudentia sit in subditis an solum in principibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

¶ Secundum est, quod dicitur in duplici differentia, quidam praclari, quidam communes. & quod dicitur virtus eius absolute & virtus boni separantur, virtus tamen boni viri, & praclari eius, eadem est subiecto: quoniam ad virtutem spectat posse & scire bene praclare & subesse, ut ibidem ab Aristotele dicitur. Ratio ergo quare virtus boni viri & principis coeunt, est secundum Aristotelem: quia principis tenet locum rationis praclare simpliciter, & non ad hoc, vel illud particulare. Ad perfectionem autem rationis praclare simpliciter exigitur omnis moralis virtus. Unde etiam bene subesse debet scire, & posse principis alioquin non bene praclat. Cuius autem absolute locum tenet participantis rationem, ut nautae in nauis, cui non est opus, nisi secundum suum officium quod particulare est, bene se habere.

sed prudentia, quae ordinatur ad bonum commune: quae quidem prudentia dicitur secundum communem rationem prudentiam, prout est quaedam ratio recta agibilium. Dicitur autem politica, secundum ordinem ad bonum commune.

AD SECVNDVM dicendum, quod sicut Philosophus dicit. Ad bonum virum pertinet posse bene principari, & bene subijci. Et ideo in virtute boni viri includitur etiam virtus principis: sed virtus principis & subditi differunt specie, sicut etiam virtus viri & mulieris, ut ibidem dicitur.

AD TERTIVM dicendum, quod etiam diuersi fines, quorum unus ordinatur ad alium, diuersificat speciem habitus, sicut sequitur stris, & militaris, & ciuilibus differunt specie, licet finis unus ordinatur ad finem alteri. Et similiter licet bonum unus ordinatur ad bonum multitudinis, tamen hoc non imedit, quin talis diuersitas faciat habitus differre specie: sed ex hoc sequitur, quod habitus, qui ordinatur ad finem vltimum, sit principior, & imperet alijs habitibus.

ARTICVLVS XII.

Utrum prudentia sit in subditis, an solum in principibus.

AD DVODECIMVM sic proceditur. Videtur, quod prudentia non sit in subditis, sed solum in principibus. Dicitur enim Philosophus in 3. Politicorum quod prudentia sola est propria virtus principis: aliae autem virtutes sunt communes subditorum, & principum: subditi autem non est virtus prudentia, sed opinio vera.

¶ 1. Præ. In 1. Politicorum dicitur, quod seruus omnino non habet quid consiliatiuum, sed prudentia facit bonum consiliatiuum, ut dicitur in 6. Ethicorum. ergo prudentia non competit seruus, seu subditis. ¶ 2. Præ. Prudentia est præceptiua, ut supra dicitur: sed præceptiua non pertinet ad seruus, vel subditos, sed solum ad principes ergo prudentia non est in subditis: sed solum in principibus.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 6. Ethicorum quod prudentia politicae sunt duae species. Vna quae est legum positio, quae pertinet ad principes, alia quae retinet commune nomen politicae, quae est circa singularia: huius autem singularia peragere, pertinet etiam ad subditos: ergo prudentia non est solum principum, sed et subditorum.

RESPON. Dicendum, quod prudentia in ratione est: regere autem, & gubernare proprie rationis est. & ideo unusquisque in quantum participat

de regimine, & gubernatione, in quantum conuenit sibi habere rationem, & prudentiam. Manifestum est autem quod subditi, in quantum est subditus, & seruus, in quantum est seruus, non est regere & gubernare, sed magis regi & gubernari: & ideo prudentia non est virtus seruus, in quantum est seruus, nec subditi, in quantum est subditus: sed quia quilibet homo in quantum est rationalis, participat aliquid de regimine secundum arbitrium rationis, in quantum conuenit ei prudentiam habere. Unde manifestum est, quod prudentia quidem in principe est ad modum artis architectonicae, ut dicitur in 6. Ethicorum. in subditis autem ad modum artis manu operantis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uerbum Philosophus est intelligendum, per se loquendo, quia prudentia non est virtus subditi, in quantum homo est.

AD SECVNDVM Dicendum, quod seruus non habet quid consiliatiuum, in quantum est seruus, sic non est instrumentum Domini: est tamen consiliatiuum, in quantum est animal rationale.

AD TERTIVM Dicendum, quod prudentiam homo non solum participat alijs, sed et sibi ipsi, prout dicitur in 6. Ethicorum. dicitur præcipere inferioribus uiribus.

ARTICVLVS XIII.

Utrum prudentia possit esse in peccatoribus.

AD DECIMUMTERTIVM sic proceditur. Videtur, quod prudentia possit esse in peccatoribus. Dicitur enim Dominus Lucas 16. Filii huius saeculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt: sed filii huius saeculi sunt peccatores: ergo in peccatoribus potest esse prudentia.

¶ 2. Præ. Fides est nobilior uirtus, quam prudentia: sed fides potest esse in peccatoribus. ergo & prudentia.

¶ 3. Præ. Prudentis hoc opus maxime dicimus, bene consiliari, ut dicitur in 6. Ethicorum: sed multi peccatores sunt boni consilii. ergo multi peccatores habent prudentiam.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 6. Ethicorum. Impossibile est prudentem esse non entem bonum: sed nullus peccator est bonus: ergo nullus peccator est prudens.

RESPON. Dicendum, quod prudentia dicitur tripliciter. Est enim quaedam prudentia falsa, uel per similitudinem dicta. Cum enim prudens sit, qui bene disponit ea, quae sunt agenda propter aliquem bonum finem, ille qui propter malum finem aliqua disponit congruentia illi fini, habet

stinctio non monastica, sed politicae prudentiae est.

¶ Ad obiecta autem in oppositum dicitur, quod subditus, seu seruus non est uel mobile & organum irrationale, sed rationale: & propterea secundum politicae prudentiae rationem obsequi & seruire debet, & consilium ut ipsi sum decet, ne uelut brutum animal exequatur. Et similiter imperare, ne propter iram, ebrietatem, timiditatem, dimittat seruire, sibi ipsi obsequi. Et haec inferuntur in 1. 2. art. 2. dicitur patet.

¶ Super quaest. quadraginta septima articulum duodecimum tertium.

IN art. 13. dubium occurrit circa illud. Prudentia uera, & perfecta in peccatoribus esse non potest, cum superius dictum sit, quod uirtutes morales acquisite possunt esse sine charitate, ac per hoc in peccatoribus.

¶ Ad hoc dicitur, quod sermo literae huius formaliter intellectus est uerissimus, & intelligendus est proportionaliter, quod scilicet prudentia infusa non potest esse in peccatoribus simpliciter. Prudentia autem acquisita non potest esse in peccatoribus infra uitae naturalis terminos. Qui enim peccatores sunt in his, quae solo naturali lumine distantur, prudentes non sunt prudentia acquisita: & qui peccatores sunt absolute sine in naturaliter, sine in supernaturaliter notis, prudentia infusa continent: sed memento, quod peccator respectu prudentiae acquisitae, & infusae non eodem modo sumitur, quia unicus actus im prudentiae tollit infusam, non autem acquisitam: & quia Author theologice loquitur de prudentia infusa, & peccatoribus ideo existens in mortali peccato etiam unico, intendere uidetur.

¶ In eodem art. circa prudentiam imperfectam, propter defectum pracepti,

Infr. q. 50. artic. 3. ad 2. & q. 51. artic. ad 3. Et uir. q. 5. artic. 2. cor. & ad 3.

Li. 6. c. 5. circa prin. & c. 7. a med. tom. 5.

Li. 6. c. 12. in fin. tom. 5.